

РЕЦЕНЗИЯ

**НА ТРУДОВЕТЕ НА ЕЛЕОНОРА МИХАЙЛОВА МИЛЕВА – ДОЦЕНТ
В КАТЕДРА “ ПСИХОЛОГИЯ, ПЕДАГОГИКА И СОЦИОЛОГИЯ” НА НСА
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ“, ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА ЗА
“ПРОФЕСОР” В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА
НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ, СПЕЦИАЛНОСТ
ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ (СПОРТНА ПЕДАГОГИКА) ЗА НУЖДИТЕ
НА КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ, ПЕДАГОГИКА И СОЦИОЛОГИЯ“**

**РЕЦЕНЗЕНТ: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН,
НСА “В. ЛЕВСКИ” - СОФИЯ**

Конкурсът за “професор” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание, специалност Физическо възпитание (Спортна педагогика), за нуждите на катедра „Психология, педагогика и социология“ на НСА „Васил Левски“ е обявен в “Държавен вестник”, бр. 26/ 01.04.2016 г., съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, както и Правилника на НСА.

В него участва един кандидат – доц. Елеонора Михайлова Милева, доктор на науките, доцент в същата катедра.

За участието си в конкурса за професор доц. Милева представя общо 84 свои научни труда – 2 монографии, 6 учебника и учебни помагала и 77 публикации в национални и международни сборници и списания. От представените публикации 32 са самостоятелни, 45 – в съавторство, като в 25 от тях е първи автор. 53 от представените научни статии са публикувани в България и 24 – в чужбина. Деветнадесет от представените публикации са в индексирани списания и реферирани бази данни.

В тематично отношение трудовете на доц. Милева като цяло са по тематиката на обявения конкурс. Те са ориентирани в няколко проблемни области: теоретико-

приложни аспекти на педагогиката на физическото възпитание и спорта (31 публикации); проблеми на Европейската интеграция в сферата на висшето спортно образование (15 публикации); алтернативни педагогически подходи в спортната и оздравително-рекреативната дейност (8 публикации); академичен профил, интереси, мотиви, нагласи, стилове на учене на студентите спортисти (16 публикации); морално-етични проблеми на съвременния спорт. Последната група публикации са свързани с предоставяне на информация за организиране и провеждане на значими научни прояви в сферата на спортната наука и спортното образование и имат по-скоро информационен характер (6).

Доц. Милева е представила справка за общо 134 цитирания, от които 8 са в чуждестранни издания.

Доколкото голямата част от публикациите на кандидатката са обобщени в двете представени монографии, ще акцентирам в своята рецензия основно върху тях.

Преобладаващата част от научните публикации на доц. Милева са насочени към теоретичните и приложни аспекти на педагогика на физическото възпитание и спорта. Представената монография по темата обобщава резултатите от проведените и публикувани частнонаучни изследвания в областта. В нея доц. Милева се опитва да изясни научния статут на педагогиката на физическото възпитание и спорта, както и основанията за нейното обосноваване като самостоятелна научна дисциплина. Очертава в исторически план различните схващания за същността на педагогиката на физическото възпитание и спорта, както и дискуссионния характер на проблема. Ел. Милева извежда основните предпоставки за възникването и утвърждаването на тази научна дисциплина и предлага своя гледна точка за нейния статут, което считам за принос, имайки предвид все още липсата на единно становище, относно нейното място в съвременната наука и практика.

Втората част на монографията е посветена на приложните аспекти на педагогиката на физическото възпитание и спорта, обособени в три основни направления: физическо възпитание и спорт, треньорска и спортна дейност, спортно-рекреативна дейност. В нея доц. Милева представя резултати от свои и съвместни изследвания с дипломанти, докторанти и колеги. Трудът според мен би

бил по-убедителен при наличие на собствена обща концепция, която да даде логическата рамка и обедини частните изследвания. Представени са резултати от проучвания на ролята на семейството, проблеми на оценяването по физическо възпитание и спорт в начална училищна възраст, спортните интереси и интересите към баскетболната игра на ученици, влиянието на извънурочната работа по физическо възпитание върху формиране на умения за общуване, социално-педагогически характеристики на треньорската професия и отношението на студентите специалисти към професията треньор по тенис на маса, личностно-педагогически характеристики на състезатели и влияние на самочувствието на спортиста върху адаптацията към спортната дейност. Представени са и педагогически подходи в условията на спортно-рекреативните дейности. В тази част на монографията авторката би могла да постигне по-голяма прецизност както по отношение на планиране на конкретните изследвания и подбора на изследваните лица, така и по отношение на обработката и интерпретацията на данните. Би било добре да се помисли дали използването на социометричен тест в контекста на така проведения експеримент е уместно. Изследваните студенти, без наличие на реален практически опит трудно биха могли да оценят проблемите и трудностите на професионалната дейност на тенъора и др. Изводите често надхвърлят резултатите от конкретните изследвания. Бих препоръчала и по-ясно да се открие собствения принос на кандидатката.

Втората представена монография „Европейски измерения на спортнопедагогическото образование“ разглежда промените по отношение на системите на висше образование в отделните европейски страни в следствие на подписването на Болонската декларация. Доц. Милева поставя проблема за влиянието на интернационализацията на висшето образование и процеса на европейска интеграция върху разработването на обща европейска концепция за образованието на спортните педагози и определянето на сходни критерии и образователни стандарти в професионалната им квалификация. Тя акцентира върху необходимостта от хармонизиране на учебните планове и програми за обучение на учители по физическо възпитание и треньори при запазване на уникалността на българския образователен модел, доказал своята ефективност и качество от

създаването на специализираното висше училище за подготовка на спортни специалисти до сега.

В монографията се анализират основните европейски документи за развитие на физическото възпитание и спорта в съвременните социални условия, характеристиките на процеса на европейска интеграция в областта на висшето образование, очертават се основните процеси и тенденции, извеждат се общите и специфични компетенции в европейския образователен модел. Проследява се влиянието на процеса на европейска интеграция върху професионалната подготовка на учителите по физическо възпитание. Заслужава внимание представения сравнителен анализ на европейския образователен модел и актуалния учебен план по специалността „Физическо възпитание” в НСА „Васил Левски”. Направена е характеристика на развитието на учебните планове за професионална подготовка на учители по физическо възпитание, проучено е качеството на професионалната подготовка на учители по физическо възпитание.

Изведени са европейските тенденции в професионалното образование на треньорите, свързани с процеса на лицензиране на треньорските кадри.

В третата глава доц. Милева обобщава представени в други публикации, собствени и в съавторство, научноприложни изследвания - професионални нагласи и мотивация на студенти, тяхната адаптация, професионални ценности и ориентации, стратегии на учене при студенти спортисти.

В края на монографията кандидатката представя публикувани авторски учебни програми за професионална подготовка на специалисти в НСА „Васил Левски”. Според мен в този си вид не е удачно да бъдат включени в монографията.

Отчитайки безспорните достойнства на този труд си позволявам да отправя и някои препоръки – спазване на стандартите при цитиране, по-прецизно описание на методиките на изследване (на места липсват автори и година на публикуване), по-коректно представяне на резултатите от изследванията.

Доц. Милева представя и шест учебника и учебни помагала, предназначени за студентите от бакалавърска и магистърска степен, включително и за дистанционна форма на обучение, които са насочени към изучаването на основните педагогически понятия, категории и концепции, които са в основа на

професионалната подготовка и компетенции на спортните педагози. Предложени са примерни теми за реферати, задачите за самостоятелна работа, изведени са ключови думи и понятия, което създава предпоставки за по-добро усвояване на учебното съдържание.

Като резултат от участието в проектни дейности са разработени дидактични материали по физическо възпитание и спорт за обучение на деца със специални образователни потребности. Въведени са алтернативни форми на спортна дейност в общообразователна учебна среда.

В научната продукция на доц. Е Милева могат да се изведат редица приносни моменти, които се свеждат до следното:

1. Представена е собствена позиция за научния статут на педагогиката на физическото възпитание и спорта, нейните цели, задачи и области на приложение.

2. Проучено е състоянието на училищното физическо възпитание в исторически план. Открити са определени слабости в организацията и съдържанието на физическото възпитание през отделните етапи. Изведени са положителни и отрицателни образователни практики в системата по физическо възпитание в страната.

3. Разработени и приложени са методики за интегрирано и включващо обучение по физическо възпитание и спорт при деца със специални образователни потребности в условията на средното общообразователно училище. Установени са положителни изменения във физическото, личностното и социалното развитие на изследваните ученици със специални образователни потребности.

4. Установено е влиянието на процеса на европейска интеграция в сферата на висшето образование върху разработването на обща европейска концепция за обучение и образование на учители по физическо възпитание и определяне на сходни стандарти и критерии за професионална квалификация. Направен е сравнителен анализ на учебния план и квалификационната характеристика за професионална квалификация на учители по физическо възпитание в НСА „В. Левски” и европейският образователен модел.

5. Въз основа на проучване на общата европейска концепция за образованието на треньори са описани водещите професионални компетенции и четири степенната структура за обучение на треньори, както и елементите на съдържанието на основния образователен модел.

6. Установена е тенденция към засилване присъствието на адаптираната физическа активност в учебните планове и програми на европейските университети в различните образователни степени, включване на специализирани модули в обучението на специалисти в областта на физическото възпитание, спорта, рехабилитацията и рекреацията.

7. Изведена е необходимостта от подобряване на педагогическата подготовка на треньорите. Изведени са конкретни препоръки за разработване на специална политика и стратегия за оползотворяване на свободното време на децата и юношите със средствата на физическото възпитание и спорта.

8. Очертан е промененият академичен профил на студентите от специалност „Физическо възпитание”.

9. Изследвани са значими морално-етични проблеми на съвременния спорт, като акцентът е поставен върху спортсменството и футболното хулиганство. Проучено е отношението на треньори и студенти към спортсменството като морално явление. Аргументирана е необходимостта от разработване на цялостна стратегия за спортсменството.

Доц. Милева участва в разработването на 40 учебни програми за бакалавърска, магистърска и докторска степен. Ръководител е на магистърска програма „Младежки дейности и спорт“.

Доц. Е. Милева е ръководител на 6 докторанти, 3 от които успешно защитили. Била е научен ръководител на 14 дипломанти, 12 от които след конкурса за доцент.

Признание за професионалния авторитет на доц. Милева е участието и като експерт в работна група „Младеж и спорт“ към Съвета по европейски въпроси, членството и в редакционните колегии на три международни научни списания в областта на физическото възпитание и спорта в Румъния, Албания и Турция.

Елеонора Милева е участвала в 16 проекта – 11 образователни и 5 научноизследователски, всички по международни програми.

Доц. Милева притежава значителен административен опит. От 2008 до 2016 г. е заместник декан на Учителски факултет. Била е член на Контролния съвет на НСА, член на Експертния съвет по международна дейност и евроинтеграция при НСА, член на Експертния съвет по качество на образованието и акредитацията при НСА, Председател на Комисията за трансфер на кредити към Учителски съвет на НСА, Еразъм координатор на Учителски факултет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Доц. Елеонора Михайлова Милева е утвърден специалист в областта на педагогиката на спорта. Със своите научни разработки внася определени приноси в областта на теорията и практиката на педагогиката в спорта.

Отличава се с широки научни интереси и подчертана активност в дейността си. Притежава богат педагогически опит (21 години).

Тематиката на публикациите е в съответствие с тематиката на обявения конкурс. Научната и педагогическа дейност на кандидата, както и нейната обществена активност удовлетворяват изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Всичко това ми дава основание да предложа на Уважаемите членове на Научното жури Елеонора Михайлова Милева, доктор на науките – доцент в катедра „Психология, педагогика и социология“ при НСА „Васил Левски“ да бъде избрана за “професор” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание (Спортна педагогика) към катедра „Психология, педагогика и социология“.

София,

26.08.2016 г.

Проф. Татяна Янчева, ДН: